NITO

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

24.06.2022

Deres ref.: 22/1035

Høring – rapport fra et partssammensatt utvalg om sikring av feriepenger

Det vises til rapporten «Sikring av feriepenger» som er sendt på alminnelig høring av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. NITO – Norges ingeniør- og Teknologorganisasjon – organiserer flere enn 97 000 medlemmer, fordelt på alle sektorer. Rett til feriepenger er et av de viktigste elementene i våre medlemmers lønns- og arbeidsvilkår.

NITO ønsker innledningsvis å knytte noen kommentarer til mandatet som ble gitt det partssammensatte utvalget, før vi kommenterer det nærmere innholdet i utvalgets forslag.

Mandatet

Arbeids- og sosialdepartementet oppnevnte høsten 2020 et partssammensatt utvalg som fikk som mandat å vurdere behovet for tiltak for å sikre utbetaling av feriepenger til rett tid. Etter NITOs syn er det beklagelig at utvalget fikk et så begrenset mandat. Det hadde vært ønskelig med en bredere gjennomgang av ferielovens system og praksis i arbeidslivet, og en grundigere vurdering av behovet for endringer på et mer overordnet nivå.

Utvalget har tolket mandatet slik at spørsmålet om hvorvidt det norske systemet for opptjening og utbetaling av feriepenger er i strid med Arbeidstidsdirektivet art. 7 faller utenfor. Også uavhengig av det potensielt problematiske forholdet til EU-retten, mener NITO det er på tide å gjøre en vurdering av om dagens system for opptjening og utbetaling av feriepenger er best egnet til å sikre arbeidstakeres praktiske mulighet til ferieavvikling.

Noen utfordringer knyttet til dagens ferielov som bør utredes nærmere

Dagens ferielov bidrar til usikkerhet knyttet til utbetaling av feriepengene når det går lang tid mellom opptjening og utbetaling. Den lange tiden mellom opptjening og utbetaling kan også få konsekvenser for adgangen til å søke dekning for feriepenger i lønnsgarantifondet, slik lov om lønnsgaranti er utformet i dag. Lønnsgarantifondet dekker bare utestående krav for en gitt periode tilbake i tid beregnet fra den dagen konkurs ble åpnet (fristdagen). For krav om lønn er det når lønnskravet *forfalt* som har avgjørende betydning for om kravet kan søkes dekket, mens for feriepenger er det *opptjeningstidspunktet* som er avgjørende.

Bare feriepenger opptjent i samme år som året for fristdagen og året før kan kreves dekket. Feriepenger opptjent i 2021, kan som hovedregel tidligst kreves utbetalt juni 2022. Hvis feriepengene uteblir, har arbeidstakeren i praksis bare seks måneder fra forfallsdato til å slå arbeidsgiver konkurs for å være sikret dekning av feriepengene – mot tolv måneder som gjelder for lønnskrav. For

feriedager som er overført fra tidligere år vil det ofte ikke være praktisk mulig å kreve feriepenger dekket gjennom lønnsgarantifondet.

Det bør utredes om Norge i tilstrekkelig grad oppfyller sine internasjonale forpliktelser til å sikre arbeidstakere ferie med lønn.

Ferielovens formelle system er at feriepengene utbetales forholdsmessig i perioder med ferieavvikling. Den praktiske hovedregel er likevel at feriepenger utbetales samlet en gang i året mot samtidig trekk i lønn for alle opptjente feriedager. Fafo-rapport 2021:27 viser at den overveldende majoriteten av virksomheter utbetaler feriepenger samlet. For mange virksomheter er denne praksisen regulert i tariffavtaler, mens det for andre følger av fast praksis mellom partene.

Når praksis i arbeidslivet avviker fra lovens hovedregel, kan det oppstå usikkerhet knyttet til hvilke rettigheter arbeidstaker har til lønn og/eller feriepenger ved f.eks. sluttoppgjør. Det bør utredes om det er behov for å lovfeste praksis knyttet til samlet utbetaling av feriepenger mot samtidig trekk i lønn for alle feriedager, og hvilke korreksjoner som eventuelt skal gjøres ved arbeidsforholdets opphør.

Utvalgets vurderinger

Innenfor det begrensede mandatet utvalget har hatt, støtter NITO langt på vei utvalgets vurderinger.

NITO støtter utvalgets vurdering av at feriepengeforpliktelser allerede er omfattet av drøftingsplikten. Det vil være positivt med en presisering av at drøftingsbestemmelsene i arbeidsmiljølovens kapittel 8 også omfatter virksomhetens vurdering av sine feriepengeforpliktelser.

NITO er positiv til forslaget om å oppstille en særskilt plikt for arbeidsgiver til å drøfte feriepengeutbetaling med tillitsvalgte, hvis det er grunn til å tro at virksomheten ikke vil kunne overholde forpliktelsen om rettidig utbetaling av feriepenger.

NITO støtter *flertallets* forslag om at tillitsvalgte i perioden før hovedferieperioden skal kunne kreve sikkerhet for at feriepengene vil bli utbetalt rettidig. Videre er NITO positiv til flertallets forslag om at arbeidstakernes krav på feriepenger forfaller umiddelbart, dersom arbeidsgiver ikke kan stille sikkerhet for feriepengene innen 14 dager. Forslaget vil avhjelpe noen av de utfordringene som NITO har påpekt knyttet til adgangen til å få dekket feriepenger ved arbeidsgivers konkurs.

Vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Audun Bøhn
Konstituert generalsekretær